

ד. גיד שלם שאין בו כזית – לחכמים, חייבים עליו מלקות, כדין 'בריה'. ולר' יהודה – פטור.

דף צב

קמ"ד. האם הדברים דלהלן אסורים באכילה, ואם מדאורייתא או מדרבנן?

א. גיד הנשה של בהמה שאין לה כף (בבשר הירך).

ב. גיד הנשה של עוף.

ג. גיד וחלב של שליל.

ד. חלבו (= שמנו) של גיד הנשה.

ה. הגיד העבה שבירך, הקנוקנות שבו, ושרשיו.

ו. חוטים שבחלב (כגון חוטי הכסלים, או בחלב שע"ג הקרב) ושככליה.

ז. לובן שבכליה.

א. ר' ירמיה הסתפק אודות בהמה שאין לה כף מעוגלת, אם הולכים אחר אותה בהמה, ומותר, או אחר כלל המין ואסור. ועלה ב'תיקו'.

ב. גיד של עוף – מותר. ואם באופן חריג יש לו כף מעוגלת – 'תיקו'.

ג. גיד וחלב של שליל, בן תשעה חי – ר' מאיר אוסר מהתורה ור' יהודה מתיר. אבל של בן ט' מת או בן ח' חי – מותר לכולי עלמא. (ונחלקו הראשונים להלכה; הרמב"ם ובעל העיטור פסקו לאסור בשניהם והרמב"ן (עפ"י הרי"ף ובה"ג), הריטב"א הר"ן והרא"ה מתירים, והרשב"א (וכ"כ בד' הרי"ף) כתב שלהלכה חלבו מותר וגידו אסור. וע"ע לעיל ע"ד).

ד. מדין תורה חלבו של גיד מותר אלא שישראל קדושים נהגו בו איסור. כן אמר שמואל ותניא בבב"א. (וכן הלכה. פוסקים).

וזהו לר' מאיר, אבל לר' יהודה אפילו מדרבנן אין צריך לחטט אחר החלב אלא חותך את החלב השוה עם השופי. (ולשיטת התוס' לר' יהודה מותר לגמרי).

ה. הגיד העבה – רב יצחק בר שמואל בר מרתא אמר רב: מותר (עכ"פ מהתורה), לפי שאינו ראוי לאכילה, ורק הקנוקנות שהן ראויות להאכל – אסורות. ועולא אמר: אעפ"י שעץ הוא – התורה אסרתו. ואמר אביי שמסתבר כעולא, חלב אמרה תורה, ולא קנוקנות. (והקנוקנות אינן אסורות כלל. ומהשאלות משמע שאפילו מדרבנן מותר לעולא, ואמנם להלכה כתב שם שאסורות מדרבנן. עפ"י התוס'. וכ"כ הרמב"ן והר"ן לאסור מדרבנן. וכ"כ הרשב"א בדעת עולא. ורבנו גרשום כתב שכל שכן שקנוקנות אסורות, ומשמע מדאורייתא. וע' רעק"א. הרי"ף והרמב"ם והרא"ש השמיטו דין הקנוקנות).

לר' מאיר, צריך לחטט אחר הגיד בכל מקום שהוא. ולר' יהודה אין צריך, ששרשו של הגיד מותר. (כתבו הרשב"א הר"ן שאף לר"מ אין החיטוט דין תורה אלא מדרבנן. וכן צידד הרמב"ן. והריטב"א כתב שלר' מאיר צריך לחטט מן התורה.

הלכה כר' מאיר וכשמואל. רי"ף וש"ב).

ו. אמר רב ששת אמר רב אסי: חוטים שבחלב, וכן חוטים שבכליה אסורים (מדרבנן) ואין חייבים עליהם.

ז. לובן כליה (– החלב המארך שבתוך החוט שהכליה תלויה בו. ואין זה הבשר הלבן שבתוך הכליה, שהוא בשר גמור. ריטב"א; ראב"ן) – רבי ור' חייא, אחד אסר ואחד התיר. רבה (י"ג רבא) ור' יוחנן היו משרשים אחריו. (ואעפ"כ אם נצלתה הכליה, אין הלובן אסר אותה, כדלהלן צו ובראשונים). ר' אסי היה מוציא רק מה שמלמעלה, אבל מה שבתוך הכליה – התיר. ואמר אביי שמסתבר כמותו. (רש"י כתב שיש לילך אחר המחמיר 'המונע לא הפסיד'. והתוס' הביאו מהשאלות שנקט להתיר, וכ"כ הר"ף. וכ"פ הרא"ש, אלא שכתב שנהגו לשרש אחריו הואיל ורש"י נסתפק בו. וכן דעת הרז"ה ובעל התרומות להחמיר).

דף צג

קמח. חלקי הבהמה המנויים להלן – מהם באכילה?

- א. חלב הכסלים שהבשר חופה אותו.
- ב. החלב שמתחת למתנים.
- ג. חלב שעל המסס ובית הכוסות.
- ד. חלב של הקליבוסת.
- ה. חוטים שבכתף ובלחי.
- ו. חלב שעל הדקים (במקום יציאתם מן הקיבה).
- ז. חוטים שבעוקץ.
- ח. חוטים שבטחול.
- ט. קרומים שבטחול, שבכסלים ושבכליה.
- י. קרומי ביצי הזכר; קרום המוח.
- יא. ביצי הזכר המעורים בגוף.
- יב. חתיכת בשר שהאדימה מדם.
- יג. חוטי הצואר (– הוורידים).
- יד. ראש של בהמה שטמנו ברמץ.
- טו. שומן שעל יותרת הכבד.

א. חלב שבכסלים שהבשר חופה אותו – מותר. (על הכסלים אמרה תורה, ולא בתוכם. כן אמר שמואל, ושמא אין חולק בדבר. ומשמע מפרש"י שכן הוא פשוט להלכה. עפ"י תוס').
רש"י הביא דעות האוסרות חלב שמתחת לקרום העב הלבן, למטה ממקום חיפוי הבשר הנ"ל. וכתב: 'אבל בארץ אשכנז נוהגים בו הטר, וגם בעיני נראה דחפוי גמור הוא'. ולמעשה גם כיום חלוקים המנהגים בדבר, ובארץ ישראל נוהגים להחמיר כדעה הראשונה שכתב רש"י. ע' בשו"ת שבט הלוי ח"ה צא. עוד על ייהוי החלב שע"ג הכסלים – ע' בתשובת משיב דבר ח"ב כא).

ב. חלב שתחת המתנים – אסר שמואל. (אעפ"י שמכוסה במתנים, אין זה נחשב חלב מחופה, בגלל תנודות המתנים והכסלים בחיי הבהמה).